

Oponentský posudek bakalářské práce Nikol Vosmíkové
Vícenásobná prefixace v češtině, ruštině a bulharštině

Téma bakalářské práce Nikol Vosmíkové je evidentní už z názvu, avšak co je cílem práce, není zcela jasné, práce nemá formulovány ani žádné výzkumné hypotézy. Hlavním cílem nejspíš bylo porovnat, které slovesné prefixy se ve třech různých slovanských jazycích připojují k již prefigovaným slovesům a jaké jsou přitom jejich významy. Teoretická část práce je rozsáhlejší než praktická, některé informace se objevují na neideálních místech (např. obsah pozn. 23 měl být zařazen mnohem dříve) a práci není jednoduché číst – autorka byla tématem zjevně zaujata, ale nezajistila obecnou srozumitelnost své práce. Posouzení práce je komplikováno i tím, že není vždy jasné, z jakých zdrojů autorka vychází a koho cituje (např. na s. 9, 17 nebo 25). K dalším problémům práce patří:

- a) nejasnosti v užívané terminologii: *lexikálně sémantický význam* (ba i *sémantický význam*) namísto obvyklého termínu *lexikální význam*, ztotožnění *lexikální* a *slovotvorné funkce*, nerozlišování *imperfektiva* (a na s. 29 *imperfektivu*) od *imperfekta*, užívání nevýstižného popisného spojení *předpony s významem výsledku děje*, nevysvětlení podivného spojení *telický kmen*, nevysvětlení termínu *selektivní pozice*, zavedení pochybného termínu *pochybení děje* aj.;
- b) naprosté ignorování reflexivních morfémů *se, si* (jsou bez nich uváděna i reflexiva tantum), což je v práci zabývající se mj. aktionsartem neomluvitelné;
- c) opakované chybné určení základového slovesa v tom smyslu, že prefigovaná imperfektiva nejsou vztahována k příslušným vidovým protějškům (např. *používat* je odvozeno od *použít*, ne od *užívat*, *povytažovat* od *povytažnout*, ne od *vytažovat*);
- d) nejasné nakládání s prefixem *popo-*: na jedné straně se o něm píše jako zdvojeném prefixu, na druhé straně se *popojet* a *popoběhnout* označují jako slovesa vytvořená prefixací od již prefigovaného slovesa;
- e) nevhodný výběr příkladů: zvláště nešťastně k tomu došlo v závěrečném shrnutí, kde se „pouhá změna vidu“ ilustruje slovesem *vysvléknout*, které má stejný vid jako *svléknout*, a „zesílení významu prvního prefixu“ slovesem *popojít*, které má jen jeden prefix (není odvozeno od *pojít*); podobně trojice příkladů na s. 36: *porozdělovat* nemá rys „krátké trvání děje“, *povyskočit* není distributivum a *povynášet* nemá tři prefixy;
- f) užívání nejasných formulací typu „kategorie, která sleduje sémantickou kategorii“ (s. 18), „předpony neopakují význam předložek“ (s. 17) a nepřesných tvrzení (např. na s. 12, že vid se určuje podle afixu, na s. 11, že perfektiva neumějí vyjádřit přítomnost, nebo na s. 12 a znovu 26, že se sekundární perfektiva v češtině tvoří pouze sufixem *-ova-*);
- g) nekonzistentní uvádění prefixů společných pro všechny tři jazyky tu latinkou, tu azbukou.

Praktická část je rovněž nejasná, zejména z ní nelze vyčíst, jak probíhal výzkum na materiále korpusu SYN verze 4, jaké dotazy byly zadávány. Autorka se soustřeďuje na kombinovatelnost jednotlivých předpon a na význam druhé (popř. třetí a další) předpony, ale neuvádí, proč ji místo toho nezajímají např. typy dějů, u nichž kvícenásobné prefixaci dochází, produktivita přípon podle počtu prefigovaných sloves, k nimž se připojují, apod.

V práci je citováno značné množství odborné literatury, ale jen jednou se objevuje odkaz na loňský článek V. Veselého věnovaný přímo tématu vícenásobné prefixace v češtině. Přitom by se nabízelo vyjít z něho a srovnat situaci v ruštině a v bulharštině s jeho výsledky.

Gramatických chyb, překlepů a chyb v interpunkci je v posuzované práci snesitelné množství.

Bakalářská práce Nikol Vosmíkové splňuje základní požadavky ÚČJTK FF UK. Je psána s evidentním zaujetím a dobrou orientací v problematice a patrně bylo zpracování její praktické části velmi pracné. K obhajobě ji doporučuji, ale vzhledem k výše uvedeným problematickým momentům ji navrhuji hodnotit jako *dobrou*.

Ve Vodňanech 11.–12. srpna 2018

doc. Mgr. Robert ADAM, Ph.D.